

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegben is. Jelítség levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő.

A dlósgyőri orth. izr. hitközség kántor-metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázhatik jó hanggal bíró nőtlen, valóságos tanműdista, aki kölcsönös tetszés esetén a jelenlegi metsző leányát feleségül venné. — Metszői kiképzésben díjtalanul részesül. Ajánlatok az elnökséghez küldendők.

A szerencsi orth. hitközség a lemondás folytán megüresedett II. metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkívánlják, hogy 3 kiváló orth. rabbitól képesítéssel birjon, 32 éven aluli, kellemes, jó előimádkozó és kiváló „baal kajra“ legyen és hosszabb metszői gyakorlatot igazolhasson. Ajánlatok családi állapot, fizetési igény és eddigi működés megjelölésével, április 13-ig nyújthatók be. Költséget csak a megválasztottnak térítünk.

Engel Mór Schwartz Éllás
elnök. jegyző.

A kiskőrösi orth. izr. hitk. előjárósága, néhai Kohn Mórné szül. Strassburger Róza hagyatékának 1933. évi tiszta jövedeléből még 869.41 pengőt fordít leányki-házassításra. Ennek elnyerésére pályázhatnak elsősorban a hagyományozó szegény vérrokonai, azután árva gyermekek. A végrendelet értelmében csak azok a pályázók vehetők figyelembe, akik erre különben is érdemesek. Az életkörülményeket részletesen ismertető és igazoló okmányokkal felszerelt kérvények legkésőbb április 15-ig címemre küldendők.

Schwarcz Sándor
hitk. elnök

Husvétli פסח של ארוך

orth. rabbinátusi hechserral Excelsior pörköltkává és egyéb husvétli cikkekre

viszonteladók kérjék árajánlatunkat.
WERTHEIMER, FRANKL
BUDAPEST V., Hold-uca 6 szám.

A SIROK ÁPOLÁSA

úgy a régi Kerepesi úti, mint az új központi izr. temetőben április hó második felében veszi kezdetét. Befizetések a Pesti Chevra Kadisa székházában, VII., Erzsébet körút 26. szám alatt már most eszközölhetők, esetleg ugyanoda postán is beküldhetők.

Apró hirdetések

Házasságokat Meisels diszkrétan közvetít. Könyvkereskedés, Rombach-u. 8. Pékségbe tanuló teljes ellátással felvétetik. Oberländer, Ujpest, Kassai-u. 49. Perfékt szakácsnő orth. háztartásba ke- nestetik. Epstein, Visegrádi-u. 19. HA ELEGÁNSAN és amellet olcsón akar öltözködni, keresse fel újonnan megnyitott angol, francia női divatszalonunkat. Elsőrangú munka, rendkívül mérsékelt árak. M. Müller, Bratislava, Edlov dvor.

Középskolások előkészítését vállalja egyetemi hallgató. Gemorét is tanít. Király-u. 13. IV. épület, II. 22.

Tátralomnic, Schreiber pensió, orth. kóser elsőrangú konyha és kiszolgálás. Előszobában mérsékelt árak! Schreiber Mór, Tatranska Lomnica.

Házasságokat csakis jobb körökben diszkrétan közvetít a régi makói gaon fia: Kornfeld A. Dávid, Bpest, Nyár-u. 7. (Válaszbélyeg.)

Szombattartó fiatal segéd, fűszer- és vegyesárukereskedésben jártas, állást keres. „Szombattartás“.

Használt perzsa és-mindenfajta szőnyegek

alkalmi vételekből, rend- kívül olcsón eladóak.

Vogel László, Dob-utca 30
TELEFON: 44—3—17.

Fenákel Jónás

orth. kóser baromfi-kereskedése
Budapest, Dob-utca 28. sz.
TELEFON: 31—6—73.

Zsir kicsinyben és nagyban, a leg- jutányosabb árban, vidékre is. Garantált tiszta és „prima“ áru.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Német zsidó nő

25 éves, jó házból, tanult gyermekkertésznő, franciául is beszél, állást keres

kis gyermek mellé, hol családtagnak tekintik és kis zsebpénzt kap. Bizonyítványok és referenciák rendelkezésre állanak. Szíves megkeresések németül
„N. G. 35007“ Ala-Haasenstein & Vogler Nürnberg I, címre küldendők.

Szakácsné, vallásos zsidó házból, magas fizetéssel felvétetik. Csakis zsidóul beszélők írjanak Halberstamm rabbiné címére. Ujfehértó.

Ha Pápán olcsón és jól akar étkezni, okvetlen keresse fel Hirschenhauser orth. kóser étkezőjét. Kossuth L.-u. 21. Füstölthúsárúk üzeme árúsit nagyban és kicsinyben.

Fiatal leány állást keres magános házaspárhoz, esetleg gyermekekhez is. A magyar, német és szlovák nyelveket bírja. Cím: Plesz Ferenc, Szap. p. Balon (Szlovencsko.)

Keresek intelligens, orth. zsidó leányt gyermekek mellé, ki háztartásban is segédkezik. Németül beszélő előnyben. Artézia Szikvízgyár, Szeged.

Siketnéma, tüdőbeteg, fél vak, nyomorban éhezve, 67 éves, a jó szívűekhez alázattal némi segélyért könyörög. Ozv. Hay Fülöpné. VI., Rózsa-u. 84. I. 3.

Szép, fess, intelligens, vallásos nevelésben részesült fiatal leányom részére 24—26 éves bóchür talmidchóchomt benősülésre, esetleg: jól dotált állás betöltésére keresek. Magas, intelligens, reprezentáló külsejű fiatalemberek „parnoszo b'révach“ jelígeire írjanak. (Szakértelem nem fontos.)

Elvesztettem a 71-es villamoson utazótáskámat. Tálisz és tefilin volt benne. A megtaláló adja le jutalom ellenében a kiadóban.

Kitünő orth. kóser bor חבב של

asztali, peccsnye, tokaji- és csemegeborok, valamint szilvórium, törköly, konyak, borovicska és seprőpálinka a leg- olcsóbb árban házhoz szállítva. Saját gyártmányu sel peszach szódavíz, privátoknak is.

BÜCHLER JÓZSEF
Budapest, Kisdíófa-utca 5. sz.

Szegényeknek igazolás nélkül minden pénteken délelőtt ingyen kiosztás! Készletkülső borotválópor készítményeink chómecz mentesek kizárólag ásvány- anyagokból készülnek és semminemű lisztanyagot nem tartalmaznak.

Ismételadónak nagy haszonkulcs mellett „Barbirin“-t mert utánozzák dumping árban 1/4 kg. doboz 32 f., fél kg-os 62 f. nagyobb vételnél forgalmi rabatt 10 kilogramhoz 20 gratis minta. „Rasol“ 40% „Kumalátor“ 60% engedménnyel. Készítményünk szagtalan és nem éget. Szétküldés a világ minden részébe. Kizárólagos készítő:

Rasol Vegyipari Vállalat
Budapest, VI., Sziv-u. 4.
Telefon: 114—84.
Szombattartó cég.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Springer-nyomda, VII., Bethlen G. utca 33.

אלהנעמינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ליפול גרוסברג

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkzámla: 50.791
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Kulföldre 25 P

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Óbudai Freudiger Ábrahám elnöki jubileumára

Írta: FRANKL ADOLF felsőházi tag, az orth. izr. központi iroda elnöke

A budapesti orthodox hitközség vasárnap *Rajs-chajdes Ijor* napján bensőséges ünnepet ül. Ekkor lesz huszadik évfordulója annak, hogy a hitközség elnöki tisztét megszakitás nélkül óbudai Freudiger Ábrahám tölti be.

Ez a jubileum — ugyanúgy, mint óbudai Freudiger Ábrahám személye és alkotásai — messze kimagaslik a hasonló ünnepek sorából.

Ritka kvalitások egyesülnek ebben a kivételes férfiuban. Nagyonalóság, tetterő és bölcs előrelátás: egyéniségének e szilárd pillérein nyugszanak alkotásai. Szinte példa nélküli az a produktivitás, amely elnöki működéséhez fűződik. A hitközség szerény orthodox hívők igénytelen vallási gyülekezete volt, amikor a vezetést átvette. Két évtizedes munkásságával: fővárosi méretű hatalmas הקהל-t varázslott belőle. Gyönyörű főtemploma és székháza, mintaszerű iskolái, páratlan mikvója: mind az ő monumentális alkotókészségéről és teremtőerejéről tanuskodnak. Ezekhez a külsejükben is szembeszökő alkotásokhoz méltóan sorakoznak a többi intézmények. Kórház, ambulancia, népasztal, gyermekgondozó, a jesivanó-vendékeket támogató Hizohárú- és Tórasz Emesz: mind a vallásosság, a törpártolás és a jótékonyág szolgálatára teremtvék. A budapesti orthodox hitközség óbudai Freudiger Ábrahám vezetése alatt mintaképévé vált a hamsítatlan hithűséget szolgáló, szigoruan zárt vallási közösségnek.

Mindezek életrehívása, csak olyan kivételes képességekkel megáldott férfúnak sikerülhetett, mint amilyen óbudai Freudiger Ábrahám.

Emellett, nemcsak saját hitközségét szolgálta ritka kvalitásaival, hanem a hazai orthodox zsidóság egyetemét is. A központi bizottságnak egyik legbe- csültebb, legmértékadóbb tagja. Mintegy

másfél évtizede ő az elnöke pénzügyi bizottságunknak is. Bölcs tanácsadó: minden fontos országos felekezeti ügyben.

Nem mindennapi férfiut ünnepe vasárnap a budapesti orthodox hitközség: kiváló elnökében.

Benne megvalósul a *Tajró ug'dulo bemokajm echod*. Vallástudomány, hithűség, nemesszívűség, intelligencia, társadalmi és családi kiválóság egyesülnek személyében. *En hamokajm mechabéd ess hoódom, eló hoódom mechabéd*

Groszberg Jenő: Az orthodoxia ünnepe

A hazai orthodoxiának és tágabb értelembe az egész hithű zsidóság- nak ünnepét és örömét jelenti a budapesti orthodox hitközség képviselő- stületi díszülése, amely április 15-én köszönteni fogja óbudai Freudiger Ábrahám elnököt abból az alkalomból, hogy immár 20 év óta vezeti הקהל ראש minőségében a hitközség ügyeit.

A világháború kitörése évében 1914-ben vette át az 1911-ben megdicsőült apja R. Majse Freudiger, a „*Majse Pdabbér*“ szerzője örökét, a hitközségi elnökséget és azóta „*jajm Pjajm jabia ajmer*“ — az egyik nap hirdeti a másik napnak — az ő vezéri rátermettségét, elhivatottságát, munkakészségét, odaadá- sát, ügybuzgalmát, lelkesedését, végtelen szeretetét a Tóra és a vallás iránt, sikereit és diadalait a szent ügy érde- kében. Az ismert agadikus mondás érte- lelmében a nagy leszámoláskor, amikor az ember a mennyi törvénytörtés előtt beszámol sáfárkodásáról, a jámborok előtt az általuk legyőzött bűnös haj- lam hatalmas hegynek tűnik fel, ők sirva fakadnak azon, hogy miképen le- hettek úrrá a fellegekbe nyúló orom fe- lett. Visszatekintve az elmúlt két év-

sz *m'kajmaj*. Nemcsak az elnöki méltóság jelent díszet az ő számára, hanem ő kölcsönöz díszet és méltóságot az el- nöki pozíciónak is.

A Mindenható adjon neki töretlen erőt és zavartalan jó egészséget, hogy nagynevű családjának, nagyszámú barátainak és tisztelőinek örömeire és a felekezeti közéletnek hasznára s dí- szére: még hosszú időn keresztül fej- tesszen ki áldásos működését és hogy sok ilyen jubileumot és örömmünepet ülhessünk még meg tisztelőit!

tizedre, Freudiger Ábrahám hitközségi elnökségére, egekbe nyúló áthághatatl- an hegyeket látunk mi is. A világ- háború az ő küzdelmeivel, szenvedéseivel, a forradalom és ellenforradalom az ő bizonytalanságával és kétségbees- tültséggel, az egymást követő esztendő sora a külpolitikai, belpoliti- kai, felekezeti és hitközségi bajaival, a gazdasági konjunktura és dekonjunktura viharos hullámmásával, a világhely- zet az országokat megrendítő kiszámít- hatatlanságával és eleddig páratlan zsidó megpróbáltatásával hatalmas hegyláncot ábrázol. Aki ebben az idő- ben zsidó közösséget vezetett, hamisít- hatatlan, hagyományhű, önálló ortho- doxia érdekében vezérként működött és le tudta győzni a működése elé tor- nyosuló himalájai nehézségeket, arra a köszönet és meghatottság könnyeivel kell tekinteni, bámulattal kell kérdezni: hogyan is juthatott fel a csúcsra, ho- gyan is mutathatott fel ilyen nehéz vi- szonyok mellett ennyi csúcsteljesít- ményt.

Hogyan? A feleletet megadja a szent ige:

אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבנים

„Lángszellem van a halandóban és a Mindenható lelke megérteti azt.” (Ijajv 33.) I'ten-adta tehetség és I'ten nyújtotta segítség a titka, tartalma és magyarázója Freudiger Ábrahám pályájának, tevékenységének és sikereinek. A Midras egy kijelentése szerint Jákajv ósátjának neve jelzi a beteljesedtségét az aratást és ezt fejezi ki a zsoltár-ige „*Asré se-k'él Jaakajv b'esraj* — üdv annak, akinek Jákob I'tene van segítségére”. A mi jubileumunknak az Örökkévaló megjelent, mint magvetést aratással jutalmazó I'ten és megengedte neki, hogy munkálkodásának életfáján a legszebb gyümölcsök érlelődjenek. Működésének egy-egy útjelzője: a nagytemplom építése, a jesivákban tanuló ifjúság rendszeres segítése, a mikvo megnyitása, a vallásos ifjúságszervezet kifejlesztése, az iskolaügy korszerű kiépítése, a kórház s egyéb jóléti intézmények életbeléptetése.

A szentély leírásánál a Tóra második könyvének (*S'majsz*) végén gyakran olvassuk, hogy elkészült a szentély

כאשר צוה ד' את משה

„amint ezt I'ten parancsolta Mózesnek”, utána a harmadik könyv (*Vajikrá*) úgy folytatja, „ויקרא אל משה, „Szólott I'ten Mózeshez”. A kettő közötti összefüggést a Midras egy hasonlattal megvilágítja: „A király elrendelte szolgálójának, hogy palotát építsen neki, a hűséges szolga mindenre, az oszlopokra, a gerendákra, előcsarnokokba, rávéste a király nevét. Idők múltán megjelenik a király, látta mindenütt a nevét és szólott: Mindezt az én kedvemért tette az én szolgálóm, és nem is tiszteltem még meg? Elrendelte tehát, hogy élébe járuljon”. Elnökünk két évtizedes működését befejezte és a harmadik évtizedet kezdte meg, mi pedig érezzük: a budapesti orthodox hitközség szentélyének minden egyes kövecskéje arról szól, hogy ezt a Mennyei Király, a Tóra, a vallás dicsőségére megalkotta a jubiléum; a második évti-

zed munkájának befejezésénél a Mennyei Király nem felejtkezik meg az ő hűséges szolgálójáról, a harmadik évtized bevezetésekor megáldja és elérti vele, hogy hitközsége a mai időkben ritka, páratlan szeretettel, tisztelettel, ünnepi érzésekkel köszönti. És hogy az analógia teljes legyen; valamint az Örökkévaló által kitüntetett Mózes a legszerényebb ember volt a földön, azonképpen az Elnök szerénysége és mindenben csak a hitközség üdvét tekintő puritánsága mindenféle ünneplés elől kitért volna, ha erről előzőleg idejében tudomást szerez.

Az ünnepeltetés azonban a hitközségi tagok lelki szükségletéből fakadt. Mert aki a budapesti orthodox hitközség ügyeit szereti, aki tudatában van az orthodoxia fontosságának, az csak hódolattal nézhet föl a jubiléum elnökünkre, mert éreznie kell, hogy az ő koncepciója, szuggesztív munkássága, teremtő ereje, eremyetlen alkotó ereje, företlen energiája a hitközség erkölcsi aranyfedezetének legértékesebb része.

עולמך תראה בחיך... ותקוהך לרוח דורים
„Életemben lássad világodat, reményed terjedjen nemzedékeken át.” (*Bróchajsz* 17.). E talmudi jókívánságban benne van a budapesti orthodox hitközség óhaja a mostani jubileumi alkalomból. A mi elnökünk világa a Tóra, a vallásosság, ennek a világnak megvalósulását láthatta már eddig is, e tekintetben ő se kíván mást, mint mi, csak azt, hogy így legyen továbbra is, hogy továbbra is láthassa az ő világának valóvá válását életében és hogy az általa elvetett mag még nemzedékeken át sudárba szökkenjen, hogy a következő nemzedékeknek sora, a hitközség mai irányzatának reménye lehessen.

A Tóra egy-egy széferjének befejezésénél azt hangoztatjuk:

חוקי הוקי — ונהווק

„Légy erős, légy erős és erősödjünk meg”. A mi elnökünk működésének

mostani határkövénél is azt hangoztatjuk hő imában, őszinte fohászokkal: legyen erős továbbra is, erős testileg-lelkileg, szellemileg, idegzetileg, — hogy mindannyian megerősödhessünk általa, hogy a hitközségünk viruljon az Örökkévaló által előírt céljai és hivatása teljesítésére.

Az „egységes” jeruzsálemi főrabbiáság körül

— Jeruzsálemi tudósítónktól —

Bizonyos körök által lanszírozott terv a „közös rabbiáság” megteremtéséről nem egyéb, mint fantázia, melynek megvalósítása nem oly messze, mint Makótól Jeruzsálemig, hanem „kirchajk mizroch mimaarov — mint kelet nyugattól”. A jeruzsálemi orth. zsidó még csak gondolatban sem tudja elképzelni, hogy egy Duschinsky főrabbi, Kuk grandrabbiival egy közös beszédben helyet foglaljon.

Néhány héttel ezelőtt a „Kajl Jáaikav” című mizrachista hetilap nagy feltűnést keltő hírt közölt, mely szerint a palesztinai és német Aguda elnökei Kuk főrabbinál tisztelegő látogatást tettek. Ezen látogatás is állítólag az egységes rabbiáság létesítésének ügyében volt.

A jeruzsálemi orthodoxia: a régi jsiiv emberei, akik a hagyományok megőrzését önfeláldozással is készek megvédeni, el vannak keseredve, hogy ilyen fontos, az orthodoxlának életbevágó kérdésében, megkérdőztetésük nélkül tárgyaljanak. Felmerült a kérdés: tulajdonképpen ki képviseli az Agudát a Szentföldön? Dr. I. Breuer, vagy R. Majse Blau? Egyáltalában nincsenek tisztában azzal, mi történik a kulsszák mögött. A német Aguda héber oktatási nyelvű iskolákat akar Palesztinában létesíteni, ami német szempontból talán helyes, mert ezáltal elvonhatják a bevándorló konzervatív német zsidók gyermekeit a modern iskoláktól, de a régi jsiiv emberei ragaszkodnak a régi Talmudóra-iskolákhoz, eddigi szervezetükben. Híjába: a német-orthodox ideológiát nem lehet a szentföldi talajba átültetni!

A „Daj'ar Hajajm” következőket közli: „A kormány átadott az Agudának és a „Váád Haleumi”-nak egy írásbeli nyilatkozatot a palesztinai rabbiáság rendezése ügyében. A „rendezés” a nyilatkozat szerint, teljes elégtételül fog szolgálni az Agudának is. — A charédim, az orthodoxok, akik kezdettől fogva a magyarországi „Trennungs orthodoxie” elvén állnak, tétlenül várják a fejleményeket.

Alexander Vilmos: Peszach ünnepe Jeruzsálemben

Jerüsölájim, Niszon 20. A Szentváros lakosságának ugynevezett öregjei sem emlekeznek ilyen mozgalmas Peszachra, mint amilyenben az idén volt része Jerüsölajim városának.

Erev-peszach napján, Tel-Avivból és más palesztinai vidékről 10—15 percenként érkező autóbuszok valósággal ontják a vendégeket és megtelnek az utcák. A két órai késéssel túlszufoltan érkezett vonat hosszú kocsisora hozta az ezrekre menő utasokat: a világ minden tájáról összesereglett turistákat. A városban megéredt a tavasi eső (*malkajs*), egész nap csak esett. Ennek dacára a közönség ezrei tödültek a *Kajszél Hamaarovi*-hoz Tizenötözzerre becsülik a látogatók számát, akik a Szentfal előtti keskeny téren „*Korban peszach*”-ot mondtak, zsoltárokat recitáltak és minchót imádkoztak. Nem hiányoztak ott oly turisták sem, akik — miután kalap nélkül jelentek meg — fejüket zsebkendővel takarták be... Sőt: sok más vallású, különösen papot lehetett látni a „Kajszél” előtt, akik meghatott kegyelettel, áhitattal tekintettek a három-évezredes Falra.

Peszach első napján a zárandoklás a Szentfalhoz még emelkedett. Csak nagy nehezen lehetett a keskeny sikátorokon keresztül előre jutni. Állítólag harmincezer volt a látogatók száma. A rendőrség példásan őrködött a rend fölött.

Rendkívül sok telavivi és haifai ünnepelt a Szentvárosban. A telavivi vallásos ifjúság csaknem teljes számban itt volt, de a koloniákból is igen sokan jöttek Jeruzsálemben ünnepelni.

Számos nyilvános szédér lett megtartva, mindegyiken jelentékeny közönség vett részt. A rengeteg külföldi vendégre való tekintettel, második estén is több helyen volt nyilvános szédér; érdekes megemlíteni, hogy Szokolov cionistavezér is adott ekkor ily nyilvános szédert a külföldi turisták számára.

Chajl-hamajédkor az utcákon óriási forgalom volt. Kirándultak a Sós-tengerhez (jam hamelach), Jerichóba és Chev-

rónba. Mások megint a zsoltár értelmében: „szajbü Cijajm vahakifüho” körsetett tettek Jeruzsálem falai körül. Mindeütt emelkedett hangulat, örömtől sugárzó arcok. A délutáni órákban a forgalmas, széles utcákon is alig lehetett előre jutni. Ujabb vendégek érkeztek. A telaviviak irigy szemmel nézték Jeruzsálem vonzó erejét — karnevál nélkül. Mint mondták, többen gyülekeztek a Szentvárosban, minden reklám nélkül, csupán Jeruzsálem varázosa nevének hatása

alatt, mint Telavivban a nagy dobbal hirdetett purimi ünnepélyre.

Egész Peszach alatt állandóan látogatták pártkülönbség nélkül, Duschinsky főrabbit, ami a gaon iránti tisztelemnek és népszerűségnek a megnyilvánulása.

Befejezve a tudósítást, engedje a Mindenható mielőbb elérni az időt, amire fohászunk: „Peszachkor egykoron égi szózat fogja hirdetni: Az Örökkévaló megváltja Izráelt örökös szabadságra — a megváltás Peszachán.”

Három idézet a sajtóról

I. Világszenzációvá lett az a szívélyes fogadtatás, amelyben a pápa a világsajtó képviselőit részesítette, felekezeti különbség nélkül, amely alkalomból azt mondta nekik: „Önök a világ tanítói”. A világsajtó joggal könyveli el ezt a kijelentést, óriási erkölcsi diadalnak. Hadd említsük meg ebből az alkalomból, amit a boldogult *Reich Koppel* főrabbi mondott a lap szerkesztőjének:

— Ha a templomban beszéltek, legfeljebb pár száz ember van előttem, de ha az újság közli véleményemet, ezek és ezek vesznek róla tudomást; igazán szükség van egy igazi orthodox orgánusra.

II. Gömbös Gyula miniszterelnök e héten nagy beszéd keretében a következőt mondta:

— Annyi nálunk a terméketlen és hitvatlan kritikus, amennyi relative talán egy országban sincs. Mindenki jobban tud mindent. Alig várják, hogy tegyenek valamit és már jönnek és azt mondják, jobb lett volna másként csinálni vagy azt mondják, korábban kellett volna megtenni. Ha ellenben korábban cselekedtem volna, az lett volna a kifogás, hogy korai volt a cselekedet.

A miniszterelnök úgy beszélt, mintha hitközségi ügyeket intézne, vagy mintha zsidó lapot szerkesztené...

III. Az „Uj Kelet” 15 éves fennállása alkalmából a lap a következőképpen emlékszik:

— Micsoda mesterség ez, 1934-ben zsidó újságirónak lenni! Újságot írni százezer zsidóknak, akik valaha száz rétegben emelkedtek egymás fölé, de akiket most, anélkül, hogy ők maguk észrevették volna, egyre tökéletesebben egy kalap alá gyömösztölt össze az idő. Hogy kellett vigyázzak arra, hogy az egyetemen megpofozott diáknak a nevét ki ne írjam, mert, ha az anyja elolvassa nevét az újságban, talán el is ájul és hogy a kismarosi zsidó táncestélyről szóló tudósításból Grün Lenkének a nevét véletlenül se felejtsem ki, mert akkor az apja biztosan lemondja a lapot. E háborgó zsidó közéletben, ahol a méltatlan szenvedések, a tiszta szándékok, a jóra való alkotások a hiúságok vásárával és a legmocskosabb üzletekkel néha szétválaszthatatlanul keverődtek össze, megtartani mindig az egyenes vonalat. E sok zsidót, akik szüntelenül marják egymást, holott eltagadhatatlan sorsközösségben élnek s maholnap úgy fognak hasonlítani egymáshoz, mint két tojás, egyszerre kiszolgálni. Persze, hogy nem vagyunk tökéletesek. De van-e még lap, amelyet annyi szempont tart béklyóban, mint a zsidó újságot?

Minderről mi is tudnánk egynéhány strófát írni.

PARÓKA különlegességek

Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 12
(Király ucca sarok)

Telefon: 31-0-79.

UNIVERSAL

iroda- és lakberendezési vállalat
Wesselényi-u. 8. (Tel.: 37-8-42)

Mindennemű új és használt bútorok, egyes különálló darabok, iroda-berendezések, legolcsóbb árban, minőségben és választékban.

Szombattartó cég

Eredeti angol szövetek
dus választékban.
Kazár Nándor posztóáruháza, Budapest, Király-u. 34. (Kazár-u. sarokház.)

Orth. kóser hegyvidéki lipthói módjuhtúró

Emmenthali trappisták, valamint az összes sajtófélék legolcsóbban. Vizonteladónak postai szétküldés naponta. Telefonszám: 37-9-89.
NISZEL-nél, Budapest, Rombach-u. 16.

Mi ujság Szlovákiában

Elhunyt a bártafi főrabbi יצחק רובידל
Röviddel peszach előtt elhunyt R. Jechiel Nöszon Halberstamm bártafi főrabbi, 69 éves korában. A megdicsőült a nagy szanzi Rebbe, R. Chajim dedunokája és a szigeti Rebbe („Jétiv Lév”) tanítványa volt. Örökölte a nagy ösök szellemét és ragyogó jellemvonásait. Temetése előtt megválasztották utódjául legidősebb fiát, az alt-sandezi főrabbit. Végtisztessége óriási részvét és számos heszped mellett folyt le.

A huszti kaoszból

Mint ismeretes az uzhorodi Országos Hivatal kormánybiztost állított a hitközség élére. Most mindkét pártban hajlandóság mutatkozik a normális állapotok visszaállítását előmozdítani. Amint hirlik, a kormánybiztos rövidesen kiírja a hitközségi választásokat s ennek megejtése után folytatják le a rabbiválasztást.

A sevlusi dájon

Niszon 12-én elhunyt a nagyszöllősi hitközség köztiszteletben álló tudós dájonja: R. Jajnoszon Binjomin Kohn, 81 éves korában. Másnap temették. 52 évig működött a hitközségben. Nagy tudományáról tanúságot tesznek a Tórához és a Hagadához írt magyarázatai Nefes Jajnoszon, továbbá Chülin traktátusra írt „Binjomin Z'év” c. műve, amelyet halála előtt adott nyomdába, azonkívül az egész talmudra vonatkozó, kéziratban maradt megjegyzései. Az utolsó 12 évben veje Klein József rabbi, a hírneves Reb Schmelke Szöllőser leszármazottja, helyettesítette és ennek a szent munkának elismerése gyanánt azt hagyta meg végrendeletileg, hogy még temetése előtt gyűljön össze a hitközség képviselőtestülete és válasszák meg vejét utódjának. Ugy is történt. A választás után, csütörtökön délután négykor kezdődött a temetés és tartott esti tizig. Az első heszpedet mondotta legidősebb fia: Kohn Herman derecskei főrabbi, aki a nagy veszteség megindító ecsetelése mellett kiemelte a hitközség kegyeletét az

elhunyt iránt, amire a jelenlevő közönség „Mazl-tajv” kiáltással megerősítette a képviselőtestület választását. Utána heszpedet mondott az utódjául megválasztott yeje, majd fiai: a gálszécsi magid és R. Eliezer Lipman, továbbá veje Izsák H. L. (S. A. Ujhely) beszéltek. A gyászbeszédet sorát folytatták: Klein nagyszöllősi főrabbi, a Szöllősen lakó sz'pinkai Rebbe, a rozsevi, királyházi és tiszaujlaki főrabbi Mivelhogy Erev-peszach előestéje volt, több távolabb lakó főrabbi levélileg jelentette, hogy az ünnep után eljön emlékbeszédet tartani.

Pártharcok Ungvárt

Az ünnepen megtartott Chevra választásokon heves összecsapás volt a főrabbi-párt és a Grünwald rabbi pártja között. A főrabbi-párt került ki győztesen a küzdelemből, ugyanúgy, mint az ugyancsak Chajil-hamafjédkor megejtett Klauz-választásokon, ahol továbbra is Feldmann I. lett az elnök.

Mi ujság Kassán?

A košicei orth. hitközség április 2-án megejtett választásainak eredménye: Roth Ignác elnök, Weisz Ernő előljáró, Kannengiesser Zs. pénztáros, Ungár Jenő ellenőr, Hochhäuser M. Salamon templomelőljáró. Megválasztották még a 36 rendes- és 15 póttagból álló képviselőtestületet. — Amint értesülünk, a választás ellen petíciót nyújtottak be a bratislavai orth. közp. irodához.

A képviselőtestület Iszru Chag napján tartotta megalakuló közgyűlést, melyen az előljáróság fent megnevezett urakon kívül még a következők lettek összejelöltek: Friedrich Henrik, Kohn Miksa, id. Guttmann Móric, Weisz Emil, Spira Ignác, id. Friedmann Sámuel. — Roth Ignác elnök a hitközség pénzügyi szanálását és a belső béke erősítését jelölte ki programmul, mely általános tetszést váltott ki.

Az ünnepen lett megtartva a radomisli Rebbe bész hamidros-avatása, egybekötte a Rebbe vejének: Halpern dob-sziczei főrabbinak házavatóásával.

Töketeresből

írják: A decemberben megtartott előljárósági választást a bratislavai orthodox központi iroda az ellenpárt fellebbezése folytán megsemmisítette és új választást rendelt el, amely mindkét pártból összetevődött választási bizottság rendezésében folyt le a multkoriban. A választásból a

multkor megválasztott előljáróság zöme került ki győztesen. A választással a béke teljesen helyreállott. Az új előljáróság elnöke Izsó Vilmos, gondnok: Ungár Béni, pénztáros Bruch Adolf. Választmányi tagok: Grünfeld Lipót, Grünfeld G., Krausz, Heller, Gelb Náthán.

A galantai főrabbi üdvözlése Magyarországon

Celldömölkről jelentik: Kedden kelt egybe községünkben Buchsbaum Bella, Buchsbaum Józua galantai főrabbi Kolozsvárott lakó fivérének leánya, Friedmann Józseffel Pápáról. A családi ünnepélyre érkezett galantai főrabbit a vidékről vagy 100 tanítványa üdvözölte. Buchsbaum főrabbi meghatottan köszönte meg a tanítványok ragaszkodásának eme fényes tanujelét, majd lelkes lángoló beszédben buzdította volt növendékeit vallásos életmódra és további Tóratanulásra; egyben felkérte őket a jesiva (Chabürasz Talmidim) támogatására.

Orth. kóser Penzió a Svábhegy déli lejtőjén.
Magaslati levegő.
Farkasvölgyi Penzió, Budapest, I., Torbágyi-út 110. Telefon: 65-2-75.

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
A legujabb modellek állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Mérsékelt árak!

Heiden Jenő optikai és fotó szaküzlete
Budapest, VI., Teréz-körút 8. sz.
Szemüvegek, látásvédek, hőmérők
Díjtalan szemüvegvizsgálat. Használt fényképezőgépek. Amatőr-felvételek szakszerű kidolgozása.
— Szombaton zárva. —

ווער עס ווילל בעשטעלען דאס ווארשוייער וועלטבלאט
דאס יידישע טאג בלאט
ואלל ויך ווענדען צו דער פערטרעטונג פאן דעם בלאטט אין דער טשעכאסלאוואקייא:
I. Guttmann, Bardejov, Mlynská 4.
פרייו 20 קע. מאנאטליך אים פארויס.
(פאקסט טשעקקאנטן פראנ: 9089)

Butorok, szőnyegek vásznak
leghosszabb részletfizetésre!
Központi Lakásberendező
Budapest, Liszt Ferenc-tér 5.

Ha elegánsan, amellet olcsón akarja kabátját és kosztümjét varratni, keresse fel az ujonnan megnyitott „Mira” angol-francia női divattermet, Bratislava, Edlhof
Elsőrangú szalónmunka. Rendkívül mérsékelt árak. Fazonschnitteket méret után készít.

Modern szépségápolás. Villanyos szőrtelenítés. Szemölcsirtás, Qarz. Pollák Sarolta kozmetikus.
BUDAPEST, Andrassy-ut 32. szám I. em. **Miracle** szépségápoló szerek. **Miracle** hajeltárolító szer.
(Prospectus.)

Mozaik a pozsonyi jesivaéletből

Ezriel W., a pozsonyi zsidó népkönyha egyik megalapítója nagyon derék ember volt, de volt neki egy rossz tulajdonsága. Érdekes, hogy ily típusú emberek mindig akadnak nagyobb számban Pozsonyban. Nagy ellenszenvvel viseltetett minden talmudtudóssal szemben. Ha egyik rabbinövendék betévedt a népkönyhába, ahol W. mindennap megfordult, biztos lehetett benne, hogy a sorvány falatok legsóványabbika neki fog jutni és csak akkor fogják kiszolgálni, ha már nem lesz más vendég.

Egyik nap találkozik Reb Léb Grosz, a jesiva vezetője, a „hosszú” Weisszal egy bócherrel, aki a tudatlanságból méltán megérdemelte volna a Nobel-díjat.

— Mondja csak, Weisz, — kérdi — miért sodorja maga bűnbe mindennap az öreg W.-t, hiszen az mindennap vétkezik a Tóranak egy parancsa ellen maga miatt.

Weisz kérdően bámult Reb Léb Groszra, mert tudomása szerint soha semmiféle nexusban nem állott W.-vel.

— De igenis, erősítette Grosz, a Tóra szigoruan tiltja, a „szin'asz chinom”-t, hogy ok nélkül gyűlöljön valakit. Maga mindennap elhalad az öreg W. előtt és ő abban a hitben, hogy maga egy talmudtudós, gyűlöletre gerjed magával szemben, holott semmi oka nincsen rá, mert maga egy „amhoorec deajrájszó”, a tudatlanság díszpéldánya, tehát igazán jobb elbánást érdemelne...

Közismert alakja volt a pozsonyi getónak a rötszakállú Reb Hers Breiner, a házassággözvetítő, kinek jóval az ország határain túl is volt klienturája. Dicsékedt, hogy ő már Antwerpenbe, sőt Amerikába is közvetített házasságot.

Művész volt a maga mesterségében. Hihetetlen virtuozitással tudott nemlétező vagyontokat előteremteni, létező pápokat eltüntetni, tisztes aggszűzeket bakfiokká fiatalítani és analiabétákból tudókat varázsolni. Mindezt pedig olyan meggyőződéssel, hogy a végén ő maga is hitt állításaiban.

Az általa közvetített házasságok tar-

tósságáért tíz évi jótállást vállalt — írásban. Ha mégis előfordult, hogy a házastársak tíz éven belül elváltak, grátisz közvetített mindegyik félnek más, megfelelőbb örökös irigyet, ugyancsak újabb tíz évi jótállás mellett.

Tőle hallottam a következő esetet:

Volt neki bizományban egy fiatal embere, akit az Ég megáldott minden jó tulajdonsággal. Egyetlen nagy hibája volt, hogy olyan étvágygal bírt, amely minden emberi képzeletet felülmúlt. Vitte háztűznézőbe nem egy helyre, de sehogysem tudta elhelyezni, mert az apák látva hihetetlen teljesítményét az evés terén, visszaríadtak attól, hogy odaadják neki leányukat. Mert biztosak voltak benne, hogy az ember rövid idő alatt hozományát a szó szoros értelmében meg fogja emni.

Telt az idő, de sehogysem tudott túladni rajta. Egy szép napon így szólt Breiner a fiatalemberhez:

— Teszek magával egy utolsó kísérletet. Elviszem Dunaszerdahelyre egy remek helyre, de van egy kikötésem. Türtöztesse magát, ne zabáljon ott, mint egy vak ló, inkább viszem magát a leánynező után a vendégülbe és ott aztán jól lakhatik kénye-kedve szerint.

A fiatalember megígérte, hogy így fog cselekedni és elindultak Dunaszerdahelyre. Szokásszerűen levezítették a leendő após házában. Ugy intették a dolgot, hogy a fiatalok megismerkedtek egymással, mire aztán asztalhoz invitálták a két pozsonyi vendéget. A háziasszony kitálalta mindenkinek az ő tényér leveését. Az első, aki pillanatok alatt kész volt a levessel, a mi völgegyjelöltünk volt. A háziasszony látva, hogy jóétkű emberrel van dolga, udvariasan kérdezi, parancsol-e még egy tányér levest?

— Legyen szíves, adjon még egy tányérral — volt a prompt válasz.

A sadchen fészkelődött a helyén, de már nem volt mód rá, hogy reperálja a dolgot.

A hús kitálalásánál a háziasszony már számolt a jelölt képességeivel és mindjárt adott neki dupla adagot, de mire befejezte a tálalást, se híre, se

hamva nem volt a dupla adagnak. A háziasszony, amint az vendéglátó háznál illik, ismét kérdést intéz a vendéghez, nem parancsol-e még egy kis pecsenyét?

— Legyen szíves adjon még egy porciót, — feleli a fiatalember a legtermészetesebb hangon, — mert nagyon izlik.

A sadchen már nem bírja magát tovább türtözteni. Megráncigálja a fiú kabátját és fülébe sugja:

— Maga szerencsétlenné teszi magát örök életére. Mert ha ebből a partiból nem lesz semmi, soha nem jut feleséghez.

— Engedje, hogy jóllakjam — felelt a fiú a legnagyobb flegmával — hiszen a leány úgy sem tetszik nekem...

Régi bevett szokás Pozsonyban, hogy minden vallásos zsidó család, szombati asztalánál vendégül lát egy bóchert. Ez aztán azzal hálálja meg a szíves vendéglátást, hogy Tóramagyarzatokkal fűszerezi a lakomát.

A hitközségnek egyik előljárója házában éveken át egy talmúdnövendék töltötte be az u. n. „haus-bócher” szerepét, aki ma Németország egyik legnagyobb hitközségének rabbija.

Egyik szombaton a bócher, kiindulva Avróhom ósátyánk ismert vendégszeretetéből, hosszasan fejtegette, ennek a miczvónak a fontosságát. Magyarázta, hogy e jótétemény jutalmaképpen bőséges áldás fakad a házra, ahol szegényeket megvendégszolgálnak. Végül konkluziója az volt, hogy tulajdonképpen nem is a vendégnek kell hálát tanúsítani a házigazdának, hanem fordítva. Vagyis, nem a bócher a balbósz vendége, hanem a balbósz eszik a bóchernél. A házigazda: Reb Majer F., végighallgatta a vendég fejtegetését és amikor azt befejezte, a következő szavakkal fordult a bócherhez:

— Kedves S. úr, köszönöm eddigi szíves vendéglátását, de vegye tudomásul, a jövő szombattól kezdve nem leszek többé az Ön vendége...

Löffler Vilmos (Kolozsvár)

Divatos, izléses **parókák** hullámos hajból
PIECHNIK és **MECHTL**-nél
Hajműterem IV., Váci-utca 18. **Mérsékelt árak!**

Berdicsevi történet . . .

... Reb Zalmen, berdicsevi rebbe, egy peszach félünnepén parancsot adott gab-bejának, hogy gyorsan fogasson be, mert sürgősen el kell utaznia Przbyrowba, egy kicsiny zsidólakta városba. A Rebbe útrakelt és az uton t'hillimet mondva, valamint l'ten nagy csodáit dicsőítve, jutott el Przbyrowba.

Alig, hogy megérkezett, nyomban magához hivatva a község e'öljárót, tá-mudtudósait és kiválóbb embereit.

— Kezves híveim — szót hozzájuk — azért jöttem hozzátok, hogy egy fontos do'got közöljek veletek. Az idén a ti városotokban a hagyományos nyolc nap helyett kilenc napig kell, hogy tartózkodjatok a kenyéreműek élvezetétől. Sem apró gyermek, sem öreg, nem vonhatja ki magát a tilalom alól.

Mindnyájan csodálkozva vették tudomásul a Rebbe utasítását. Mindenki meg volt róla győződve, hogy olyan dolog ez, aminek feltétlenül valami magasabb értelme van és azt is tudta mindenki, hogy ennek a felszólításnak engedelmességre kell.

Az ünnep a legkülönbözőbb találgatások és lázas kíváncsiságok közepette telt. Sokan a mosiach jövetelére számítottak a 9. napra. A Rebbe nem utazott el; ott maradt és szállását naponta a kíváncsiak serege állotta körül. Senkit nem fogadott, csak peszach hetedik napján, délből. Ezen a napon, amelyen őseink átkeltek a Vörös Tengeren a chó-zsidoknál derűs lakomát szokás tartani. A község apraja-nagyja eljött a lakomára, azonban nem azért, hogy ott egyen-nyon, hanem, hogy meghallgassa a Rebbe kinyilatkozásait. A czadik azonban most sem nyilatkozott. Ugyanez volt a helyzet az ünnep utolsó napján is.

És elkövetkezett peszach kimenetele. Az egyetlen, nemrég odaköltözött keresztény pék hiába várta a zsidókat kenyérért. A zsidók, amikor hívogatta őket, kijelentették, hogy nem hajlandók vásárolni.

A kilencedik napon délből végre megszólalt R. Zalmen a hívei előtt:

— Valamikor régen élt egy kicsiny lengyel városban egy gazdag gróf. A fiatal nemesnek semmi gondja nem volt, csupán kedvteléseinek élt. Sétált, kocsikázott és vadászott. Egyszer, amikor a vadászatról hazatért, estefelé a gettóban

az egyik ház ablakában megpillantott egy szép zsidóleányt, aki neki nagyon megtetszett. A gróf érdeklődni kezdett és megtudta, hogy az apa chószid és a leány maga nagyon vallásos nevelésben részesült. Ennek dacára nem nyugodott, amíg meg nem ismerkedett a leánnyal és egy napon azzal állított be a leány szüleihez, hogy feleségül akarja gyermeküket. Hiába magyarázták a szülők, hogy lehetetlen, a gróf állhatatos maradt és konokul követelte a leányt. Amikor pedig látta, hogy minden reménye hiába való, elhatározta, hogy el fogja rabolni a leányt. És pedig egy különös csel útján.

— Megtudta, hogy a leány minden délután át szokott járni a város közepén haladó folyó tulsó partjára, barát-nőjéhez, akinél kelengyét készített. Közben ugyanis hirtelen eljegyezték a leányt egy vallásos ifjúval. Megtudta, hogy a leány naplementekor egyedül szokott visszatérni.

— Egy ilyen estén a lovag kileste, mikor tér vissza a leány és melyik uton. A leány pedig rendszeren egy keskeny pallón szokott átjönni a folyón, mert innen közelebb volt otthonához. A szerelmes gróf egy észrevétlen percben odaosont a pallóhoz és annak közepét szét-fűrészelte. A leány mit sem sejtett, rálépett a kicsiny hidra, de alig lépett néhányat, lába alatt a deszka kettévált és ő maga belezuhant a mély és sebes folyású vízbe. Senki nem volt a közelben, úgy, hogy segélykiáltásait bizony senki sem hallotta. De ott volt a bokorban a lovag, aki egyetlen ugrással a vízben volt, a leány után úszott, megragadta a karját és kivonszolta a partra.

— Látod, — mondotta neki — most megmentettelek az élet számára. Azonban ennek ára van, te hozzám jössz feleségül. Igérd meg, hogy teljesíted kíváncságot!

— A leány, aki az imént menekült meg a halál torkából, nem tehetett egyebet, megígérte teljesíteni a gróf kíváncságot. A ravasz ember ruhákat is hozott ezeket átadta a nedves leánynak, kissé eltávozott, amíg a leány a száraz ruhába átöltözködött, aztán karonfogta, hogy kastélyába vigye. Utközben azonban a leány tudatára ébredt ennek a különös helyzetnek és elkezdett sikoltozni.

Most már az egyik arra haladó zsidó felismerte a leány hangját és összecsisodította a hitsorsosokat a leány megmentésére. Nemsokára botokkal és dorongokkal felfegyverezett emberek rohantak a kastély felé és nagy dulakodás árán megmentették a leányt a csábító karmai közül. A gróf hallatlan szitkok és fenyegetőzések között hagyta el a harteret és attól a perctől kezdve a zsidók esküdtek ellensége lett. A grótot barátai és ismerősei kigúnyolták, hogy egy zsidó leányért való harcban ennyire alulmaradt, úgy, hogy eladta kastélyát, pénzzé tette ingatlanait és világnak ment. Nagy városokban élt, amíg a pénzéből tellett, nagyrúri életben, később azonban teljesen elzüllött.

— Multak az idők, a lovag megöregedett, világot járt ember lett, de ahol élt, mindenütt bosszúra gondolt. Már majdnem minden pénzéből kifogyott, amikor egy napon elhatározta, hogy egy város-kában péküzetet nyit. Pokoli tervet eszelt ki. Ugy gondolta, hogy a peszach utolsó napján süített kenyeret, — amit a zsidók este el fognak kapkodni tőle, — egyszerűen megfogja mérgezni. Sok-sok lisztet szerzett be és maga gyúrta a tésztát és természetesen a halálos mérget ő maga keverte bele a tésztába. Már örömmel gondolt azokra az órákra; amikor a kis város zsidói egyre-másra fognak elpusztulni.

A czadik, amikor beszédében itt tartott hirtelen szünetet tartott, majd a következőket mondotta:

— Híveim! a város, amelyről elbeszélésem szól, a ti városotok. A leányrablás itt történt 40 évvel ezelőtt, az öregek talán még vissza is emlékeznek rá. A pék, aki néhány hónappal ezelőtt a városban megtelepedett és akinél a zsidók tegnap este vásároltak volna, ugyanaz, aki a leányt elrabolta. Ő a gróf, akit azonban már senki meg nem ismerhet, annyira megváltoztak vonásai. De ha akarjátok tudni, hogy mi igaz mindabból, amit elmondtam, menjetek egyszerűen a boltba, kérjétek kenyeret és adjátok oda macskáitoknak.

A próba megtörtént és pedig úgy, hogy a hatóságot is értesítették róla. A pék a törvényt el állították. Przbyrow városának lakóit azonban az Ur — Rabbi Zalmen közvetítésével — megmentette. Azóta abban a kis városkában kilenc napig nem esznek kovászoszt.

Heti jegyzetek

A kis sziderli

A magyar-csehszlovák határ környékén megáll a vonat — beszél egy ismerős — beszáll két intelligens hölgy, szemmeláthatólag orthodox asszonyok (decens öltözet, paróka). Reggeli 6 óra.

Rövid beszélgetés után a fiatalabbik bocsánatot kér, retiküljéből elővesz egy kis sziderlit és imádkozik. Köröskörül mindenfelől beszélgetnek, ő nem törődik vele, el van merülve áhitatában. Nem nagyon soká tartott az ima, utána visszateszi az imakönyvét és nyugodtan körüléz, egész lényén önelégültség ömlik el. Elbeszélgetek vele — mondja ismerősünk —, kiderül, hogy nem járt sok iskolát, de vallásos, jó, szerető anyja rászoktatta az imádkozásra és ez olyan jól esik lelkének, hogy soha, semmiféle körülmények között nem mulasztaná el, s ugyanilyen vallásos szellemben neveli leányát ő is. — Ime egy kis adalék az orthodox nőnevelés kérdéséhez.

„Ahasvér“, de nem purimi

Kóbor Tamás kiváló író „Ahasvér“ című cikkben foglalkozik Bangha Béla jezsuita szerzetesnek a zsidókérdésről szóló előadásával. A cikk végén azt mondja:

— A zsidó magában hordja sorsát. Ahasvér átka a lelkét fogta meg. Van szabadolás tőle? ... Azt hiszem, az első porta, amely Ahasvért megkínálná igazi pihenővel, feloldaná az ősi átok alól.

Hogy mit ért a jeles író ezalatt, azt nem tudjuk. Aki zsidó voltát, vagy az Ahasvérnak nevezett gölliszt átoknak érzi, azt nem hallgathatjuk meg. És ezért nemcsak a jezsuita páter térítő beszédei hagynak hidegen bennünket, de nem is kérünk a Kóbor Tamás féle védelemből sem. A kóbor zsidóság problémáját csak a megváltást küldő l'ten tudja megoldani, tehát a zsidóság hívó legyen s ne — támas, akkor nem fogja helyzetét reménytelenül átkosnak tartani.

A német szó magyar jelentése

Egy szlovénzkői orth. hitközségben a magas hitközségi adó miatt valaki felekezeti-küliséggel fenyegetődik. Ez élen emlékezett arra a jelenetre, amely lejátszódott egy budapesti kaszárnyában még békeidőben. A trén-önkéntesek bevonultak. Bevonulás után következett az eskütétel. Felekezetek szerint sorba állottak az önkéntesek és kihirdették előttük, hogy milyen templomokba kell felvonulniok. Az egyik önkéntes azonban egyedül ott állott árván, nem csatlakozott egyik csoporthoz sem. Az őrmester megkérdezte, mi az oka, amire azt felelte, hogy ő felekezetnélküli. A tapasztalt hadfi erre a bejelentésre bámult egy kicsit, majd harsányan kiáltja:

Legolcsóbb,

legízletesebb

orth. כשר

házikoszt

Wesselényi-utca 18.

(Kazinczy-utca sarok)

Weisz Mendel

éttermében.

Telefon: 44-2-75

Négyfogásos menü:

Leves, hús főzelék, tészta P 1.30

Halfélék minden időben, 50-60 fill.

**VII. Wesselényi u. 18
(Kazinczy u. sarok)
Cimre ügyelni!**

— Mit? Felekezetnélküli? Mars a Dohány utca templomba.

Az illető szlovénzkői községben van azonban egy felekezetnélküli, aki igazi fajtiszta antiszemita. Amikor közölték vele, hogy X. Y. adót fizetni nem akaró úrbán elvtársat kapott, azt felelte:

— No, nem lesz nagy változás, eddig piszkos zsidó volt, most meg csak — smuczig.

„Siksze“ — becsületsértés? ...

Különös perről olvassunk egy szlovénzkői újságban. Egy zsidó lap meg-támadott egy hitoktatót, hogy az utcán egy siksze-t köszöntött. Az illető erre feperelte az újságot azzal, hogy az el-nevezés sértő az általa ismert és természetesen kötelességszerűleg köszön-tött tisztességes keresztény leányra. A védelem ezzel szemben azzal érvelt, hogy a „siksze“ megjelölés a zsargon nyelvben nem jelent lealacsonyítást, sem becsúrlést, csupán a leány nem zsidó voltát jelzi. Erre vonatkozólag, hogy a kérdéses kifejezésben van-e becsúrlés vagy nem, szakértőket hallgattak ki, de az elsőfokú munkácsi bíróság nem tudott ítékezni és így a tartományi bíróság elé kerül annak az eldöntése: vajon sértés-e egy keresztény leányra mon-dani: „siksze“.

Exotikus dolgok

A londoni lapok szenzációként közöl-ték, hogy a Rómában lakó Amanulla volt afgán királynak leánya beleszeretett egy lengyel zsidó diákba, aki a numerus klau-zusz miatt Rómában tanul. Az exkirály hivatalosan megcáfolta ezt a hírt.

A Budapestre is ellátogatott hajdara-bati indiai maharadza Salar Jank pös-tyéni kúrája alatt a zsidó Nőegyletnek is adományt küldött és egy zsidó küldött-ség előtt elítélt nyilatkozott az anti-szemizizmusról. (Az a baj, hogy olyan országok fejedelméi ítélik el az antisze-mizizmust, ahol nincs zsidó.)

Róma utcáin gyakran látni autókat, amelyeknek tulajdonosai szokásos szob-rocskák helyett menórákat erősítenek, sőt némelyik autóban ezüst mezűző is van.

A szovjetországi zsargon sajtó rendelkezést kapott, hogy küszöböljék ki az összes héber kifejezéseket, mert mindezek emlékeztetnek a bibliára és vallási eredetűek. Ezek a lapok már elő-zőleg is arra igyekeztek, hogy a héber szavakat nem a héber nyelv helyesírása szerint, hanem hallás szerint írják le, de még így is nagyon reakciónak tartják a héber szavakat. Természetes, ha a zsargonból kivesszük a hebraizmusokat, akkor a lelkét vették ki belőle és nem marad meg az egész nyelvben, csak külön-féle dialektusok és nyelvjárások össze-visszasága.

WEISZ MÓR

orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII. Dob-utca 22. --- Telefon: 4-23-65.

Orth. כשר kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben

Keksz, levestészták és ostyaáruk. Diabetikusok részére „levegő“ kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek.

A megtérés sohasem késő

Elbeszélés az 50-es évekből, Lehmann nyomán

18.

Távozáskor Dennhardt úr így szólt:

— Ma jó nap volt! Nemsokára neked is szép részed lesz a jövedelemből. Úgyes vagy és bőven fogsz keresni. A mai segítségedért vedd egyelőre ezt az öt tallért, nem éppen sok, később azonban meglátod, hogy lesznek olyan napok, midőn ennek ötszörösét meg lehet keresni, és alig lesz nap, a szombatot és vasárnapot kivéve, mely neked kevesebbet jövedelmezen.

Nagy örömmel vitte Naftóli az öt tallért haza. Így már Lea asszony kanálainak nem kellett a zálogházba vándorolni.

Az öreg Dennhardt kijelentései tényleg beváltak. Naftóli a jövedelemből már olyan részt kapott, hogy szülei házába a jólét költözhetett be, sőt a pénzből már félre is tehettek.

Két év múlva az öreg Dennhardt meghalt. Ekkor Naftóli már olyan tőkével rendelkezett, mely lehetővé tette neki azt, hogy terményügnökből terménykereskedő legyen. Tevékenységében I'ten áldása kísérte. Üzlete mindjobban prosperált és terjeszkedett.

Újabb veszéyek...

— Ugyan mondja csak, Herr von Wolfsekk, szólítja meg őt egy alkalommal Bernstein a tőzsdén, nem hallott még Móric fia felől semmit?

— Sajnos, nem hallottam semmit. A legszorgosabb kutatásaim, a hírlapokban való felhívásaim, rendőrségünk legnagyobb buzgalma, valamint a külföldi követségeken való kérdezősködéseim, hiábavalóknak bizonyultak.

— Ha nem tévedek, fiát Londonban láttam.

— Lehetetlen! Mondja el, milyen körülmény ad Önnek alapot e föltevésre?

— Néhány hétig Londonban voltam. Volt-e Ön már ott?

— Nem; még ezideig nem jutottam hozzá.

— Tussain asszony viaszalakokból összeállított múzeuma London egyik legnagyobb látványossága. — Ne mosolyogjon ezen szavaimon, Wolfsekk úr. Azok nem olyan közönséges viaszalakok, mint amilyenek nagyvásárokon láthatók. Ott minden igaz és élethű. A régmúlt és a jelenkor leghíresebb férfiai és asszonyai élve hűen vannak ott megörökítve, olyannyira, hogy a legnevesebbek tévedésekre adnak alkalmat. A tolongásban meglöktem egy előkelő urat. „Bocsánatot kérek, Uram”, mondom a legudvariasabban. Egyszerre többen hahotázni kezdtek körülöttem. Csak ekkor ébredtem tudatára annak, hogy egy viaszalakot taszítottam meg, mely lord Palmerstont ábrázolja. Így megtévedve, megráncigálok egy szép gyermeket ábrázoló „viaszbábut”, amire elkezd kiabálni, — élő gyermek volt. Képzheti, mily nagyon szégyenkeztem. Nagy zavaromban, egyszerre egy arcot látok, mely teljesen úgy nézett ki, mint Ön huszonöt évvel ezelőtt. A legnagyobb bámulattal szemlélem az ifjút, amire ez megszólal jó angol nyelven, hogy miért bámulom úgy? „Wolsekk úr!” — kiáltok. A fiatalember elvörösödik és németül szólt: „Téved Uram, nem úgy neveznek!” E szavak után gyorsan elsietett és eltűnt a tolongásban. Nekem azonban úgy tetszett, mintha csak Önt hallottam volna beszélni, egészen az Ön hangja volt. Ekkor, mint villám futott agyamon végig: Ez nem más, mint az Ön fia, Móric!

— Lehetséges, lehetséges, mondá Wolfsekk elgondolkozva. Milyen volt külseje és milyen a modora?

— Külseje, valamint modora a finom ember benyomását gyakorolta rám.

Wolfsekknek már nem volt türelme tovább a tőzsdén. Hazasiertt nejehez.

— Auguszt! — kiáltott. — Végre, valahára van egy nyoma Móricunknak.

Auguszt elhalványodott. Mégis összeszedte magát, mialatt férje elbeszélte, amit Bernsteintől hallott.

— Ilyen üres föltevésre építve, azt hiszed, hogy az elveszettnek nyomára jutottál? És ha már tényleg úgy volna is, hogy Londonban van, hogyan lehetne őt megtalálni több mint kétfélmillió ember között?!

— Auguszt, én nem értlek! Ahelyett, hogy a Londonba való haladéktalan utazásra és fiadnak hazahozatalára buzdítanál, még lebeszélni igyekszel? Hacsak Londonban van, majd megtalálom. Nagykövetségünk, majd támogatni fog. És fiatalkori barátinód férje, ki Londonban jól ismerős, szintén segítségemre lesz.

Auguszt fellelegzett. Ha férje Löwenhaupt segítségét akarná igénybe venni, úgy az majd őt hamis nyomra vezeti, fiát meg addig elrejtí. Még csak két évig kell, hogy Móric tartózkodási helye atyja előtt ismeretlen maradjon, azután már nagykorú lesz és így atyja rendelkezési joga alól föl szabadul.

Wolfsekk azonban nem hagyhatta el hazáját, mert üzlete szerfölött lekötötte. Megelégedett azzal, hogy Löwenhauptnak levelet írt, melyben kéri, hogy fia felől tudakozódjék. A válasz nem késett soká, melyben Löwenhaupt megírta, hogy fiának Londonban való tartózkodása valószínűtlen, mert ő majdnem az összes ott lakó német hitsorsosait ismeri és így egy Móric Wolfsohn vagy Wolfsekk után való tudakozódás csak eredménytelen lehetne.

Mióta Wolfsohn nemesi rangra emelték, ő gyakrabban megfordult a székváros nemesi klubjában. A szerencse fiát szívesen látták ott, annál is inkább, mert háza a vendégek részére mindig nyitva volt és mert nemesi barátait kisebb pénzavaráikból a legönzetlenebb módon segítette ki. Az utóbbiak közé tartozott von Rienek Valter gróf is, a volt lovassági tiszt. Gróf Valter von Rienek az ország egyik legrégebb családjából származott. Családjában azonban az idők folyamán a folytonos pazarlásokkal teljesen elszegényedett. Nagyatyja a versaillesi udvarnál nagykövet volt és mint ilyen, óriási összegeket költött. Halála után összes birtokait lefoglalták. Fia, Valter atyja, a szabadságharcokban esett el és ezen körülménynek köszönhetette, hogy miután atyja adósságokon kívül egyebet nem hagyott reá, őt a hadapródiskolába díjmentesen vették fel és a királytól csekély kezdiát kapott. Őseinek pazarló természetét ő is örökölte. Mint katonatiszt, adósságot adósságra halmozott, melyeket a király már két ízben fizetett ki helyette. Harmadszor azonban gróf Valternek tiszta rangjáról le kellett mondania. A Rienek-kastély romjain kívül egyebe sem maradt, de ezeket senki sem akarta megvásárolni. Előbbeni életmódját folytatta, kölcsönökből élt.

Egy napon a nemessé lett bankárt a nemesi kaszinóban gróf Valter félrevonta és imígyen szólt hozzá:

— Wolfsekk, kövessen engem egy külön tereembe, mert Önre nézve igen fontos és érdekes közlésem vannak.

Midőn mindketten egyedül voltak, folytatta a gróf:

— Hallgasson ide: családom egy régi szolgájától levelet kaptam, melyben tudat, hogy Ludmár fejedelem, ki a Rienek birtokokat megvásárolta, meghalt, Unokaöccse, ki egyszeremind örököse is, a szentpétervári udvarnál, mint követ él, eladná családom összes birtokait. Régi és meghitt intézőnk figyelmeztet, hogy ragadjam meg a kedvező alkalmat és igyekezzem őseim vagyonát ismét megszerezni.

— Nos, — kérdé Wolfsekk mosolygva — miért nem nyúl mindkét kezével utána? (Folyt. köv.)

Egy érdekes végrendelet

Megható és a zsidó erkölcsen fenséges szépségétől telített kis könyvecske jelent meg most „Zichrajn Ov“ címen. Tartalmazza a nemrég elhunyt Rabbi Zalmen Léb Grünwald jőrei (Ördarma) főrabbi végrendeletét, illetőleg intését utódaihoz. Az elhunyt tudvaleg fia volt az „Arügasz Habajsem“ huszti főrabbinak, aki „Hachono D'rabbó“ címen egy rendkívül mélyreható szöveget írt az ő hátramaradtjaihoz. Ilyen szellemmel van telítve az ő fiának művecskéje. Nem lehet anyagi értelemben „végrendeletnek“ nevezni, mert maga hangsúlyozza, hogy még a kabátjának az öve sem az övé, megemlíti, hogy életében igen sokszor kellett olyan napokat átélni, amikor a szűken szabott falat kenyeret könyvekkel ette. Halála előtt pár hónappal írta: tudja, érzi hogy nagyon beteg, fiatal kora dacára el kell készülnie a halálra és ezért szükségesnek tartja hogy lerögzítse gondolatait írásban és azt kéri utódaitól, hogy gyakran olvassák el. A mű ilyen értelemben valóban gazdagítást jelent a moralizáló, מוסר -irodalomnak, amelynek egy része csúvó, végrendeletként alakjában van megírva. Inti utódait egyet-értésre: ha jó dolguk lesz, ne legyenek büszkék, ne rágalmazzanak senkit ne ragadtassák el magukat haragjukban, távolodjanak a léha gúnyolóktól, gyakoroljanak még szerényebb anyagi viszonyok között is jótékonyt és a szeretetnek egyéb munkáját, amilyen a beteglátogatás és gyámoltás. Arra kéri utódait, hogy emlékére ne csak Málnát tanuljanak, ha-

Tel-Avivba

közelkeleti vásárhoz
április 24-én és május 1-én
szakszerű vezetéssel olcsótársasutaszásokot rendezünk a 24.000 tonnás

Lloyd Triestino

közismerten pompás gyorshajóin s a

Vulcania

legmodernebb óceánjárón.

Felvilágosítás és vásárigazolványok

Palesztina gazdasági bizottság

Budapest, VI., Andrassy-ut 67 sz. és

Cosulich Lloyd Triestino

hajóstársaságok budapesti irodái:

V II., Thököly-út 2. IV., Váci-utca 17.

nem naponként valamit T'hillim-ből, Rasi magyarázattal. Különösen hangsúlyozza, hogy utódai Tóra-tanulmányokkal foglalkozzanak ki-ki a maga tehetsége szerint, sőt aki másképen nem tud ennek a felhívásnak eleget tenni, az jiddis nyelvű épületes könyvet olvasson. Ép úgy, mint a megdicsőült apja, a huszti gaon elrendelte, az ő halála napján is osszanak pénzt a szegények között, de mivelhogy ő nem hagy pénzt, arra kéri hozzátartozóit, hogy könyveiből adjanak el annyit, hogy legalább filléreket lehessen osztogatni. Nem hagyott mást hátra, csak sz'forim, könyveket és a megdicsőült apjától egy széfer-tajrot. Úgy rendelkezik, hogy egyéb könyvein osztozkodjanak az összes gyermekei, a széfert pedig a fiuk kapják, a Tóra örökösödési törvényének kidomborítására. Minden egyes tanítás talmudi és midrási és egyéb érdekes idézetekkel van alátámasztva. A könyv minden olvasója kegyelettel fog gondolni oly korán elhunyt szerzőjére.

Miniatürök

a zsidó történetből

— Eldod Hadóni —

880 körül Mar Czernach babilóniai gaonhoz, az északafrikai Kairuán községből egy különös kérdést intéztek. Azt kérdezték tőle, hogyan vélekedjenek egy Eldod nevű emberről, aki saját állítása szerint Don fiainak törzséből származik és különféle vallástörvényeket közöl ezzel a bevezetéssel: „Így mondta ezt J'haj-súa, Majse Rabénú szájából, I'ten szájából, de ezek a halachák bizonyos mértékben eltérnek a mi törvényeinktől.“

A férfi, akiről szó van, egyike a legérdekesebb embereknek a zsidó történelemben. A személyiségéről több feljegyzés maradt. Ő úgy mutatkozott be, hogy Don törzséből származik és ez a törzs függetlenül él, semmi más hatalomnak alá nem vetve, független államot alkot Délarábiában és szomszédságában még három törzs földje terül el: Naftóli, God, Osér. Elbeszélése szerint az ő törzse még Salamon király idejében: a birodalom kettéosztása előtt kivándorolt, mert nem akart részt venni a testvérhárcban, mely akkor J'hüdó és Efrájim között kitört. Később pedig, amikor Szanchérv a tíz törzset, („aszeresz has'vótím“) fogságba küldte, ismét hozzájuk csatlakozott a három említett törzs. Az országgal szomszédosan — beszélte tovább — terület el a B'né Majse országa. Kik voltak ezek? Amikor az első chorbán után a zsidóság Babilóniába száműzetett, akkor a poroszlók azt kívánták a levitáktól: „Énekeljétek nekünk a Szentföld dalait.“ Ezek viszont nem

akarták az Örökkévaló dalait idegen földön énekelni és mikor a kaldeusok énekre kényszeríteni akarták őket, mindegyik leharapta az ujját, hogy képtelen legyen a hárfázásra. Erre azután egy felhő burkolta be őket, a B'né Majset, és elvitte őket Chaviló országába és ezt az országot körülveszi Szambatjon, egy folyam, amely nem vízzel, hanem kövel és homokkal van tele és óriási sebességgel, elretentő zajjal veszik körül az országot, hogy senk, hozzájuk sem merészkedhetik, sőt a zsidó törzsekkel is csak a folyó partjáról érintkeznek. Azt is beszélt, hogy az ő idejében négy törzsnek közös királya volt, a ki-nek neve: Úzél Ő maga kalandos módon érkezett Egyiptomba. Célja az volt, hogy a többi zsidóknak hirül adja a zsidó állam létezését. A hajó, amelyen utazott, Osér törzséből való barátjával hajótörést szenvedett és ők egy emberevő törzshöz jutottak. Társát, aki kövér volt, meg is ették. Őt, a soványt, előbb fel akarták hízlalni. De egyszer, amikor mellette az ő elaludt, gondolt egy merészt, saját kardjával megölte, így jutott Egyiptomba, a Nilusban pedig egy gyógyfát talált, amelynek eladásából meggazdagodott. Még más módon is elmondotta a menekülését.

Eldod elbeszélései azt mutatják, hogy a hagyományok, amelyekről beszélt, igen régiek, úgy hogy megmaradtak még az elszakadt törzseknel is. Mar Czernach gaon joggal hangsúlyozza, hogy az általa közölték elfogadása mellett, ragaszkodni kell a babilóniai gaonoknak az egész zsidóság által elfogadott hagyományaihoz.

OLCSÓBB LETT

a Ceres

1/4 kg 50 fillér

100%-OS TISZTA NÖVÉNYZSIR

HIREK NAPTÁR

Sabosz S' mini, Niszson 29
Rajs-chajdes bencsolás, I. Perek.
— *Haftajró: Mochor chajdes* —
Gyertyagyújtás (Bpest): 6.20
שבת *kimenetele:* " 7.15
Vasárnap-hétfő: *Rajs-chajdes Ijor*

— **Orth. Szeretetotthon.** Az „Országos Bikur Chólim” és a bpesti orth. Nőegylet által létesített Szeretetotthon (VII. Erzsébet körút 34.) előreláthatólag a közeli napokban nyílik meg. Ebben a Szeretetotthonban arra rászoruló szegény, idős 6 férfi és 6 nő fog elhelyezést nyerni. — A hivatkozott egyesületek vezetősége ezutan felhívja azokat az eddig is szigoruan vallásos életmódot folytatott férfiakat és nőket, akik a fennálló jogszabályok értelmében, felvételüket igényelhetik, hogy erre vonatkozó kérvényüket, összes személyi adataiknak, valamint az igényjogosultságuk igazolása mellett, az Országos Bikur Chólim Betegeket Gyámoltató Egyesület (VI. Dessewify utca 23.) irodájába, lehetőleg személyesen mielőbb nyújtsák be.

— **Megszünt a fiumei jesiva.** Félévvel ezelőtt *Dr. Breuer*, a frankfurti jesiva vezetője Fiuméba tette át a működési helyét. Ott, az olasz nyelvterületnek egyik csücskéjében akart megindítani jesivaéletet és ezzel az elpetyhült olasz zsidóságba kis szellemi élénkséget behozni. Ugy képzelték a dolgot, hogy a szegény fiumei orthodox hitközség a keretet adja, és sikerülni fog az olasz zsidók között a fontos ügy iránt. Anyagi támogatásban megnyilatkozó érdeklődést kelteni. Történtek erre vonatkozó kísérletek is, az olasz zsidók kedvelt hetilapja, „Israel” állandóan napirenden tartotta a kérdést és appellált az olasz zsidók áldozatkészségére. A lelkes szavak azonban eredmény nélkül

hangzottak el és így a fiumei jesiva ügye hajótörést szenvedett. *Dr. Breuer* visszaköltözik Frankfurtba, ahol tovább vezeti majd apja jesiváját.

— **Frankl Adolf családi öröme.** Az egész ország zsidósága szeretettel üdvözli Frankl Adolf felsőházi tag, országos elnököt családi öröme alkalmából. Unokája Kahan Frankl Samu hitközségi előljáró fia: Mózes (Majse Cz'vi) szombaton barmiczó lesz. Ebből az alkalomból szombathét délután a Peszachra tanult „Hirhinaj” szüjéből drósót fog a barmiczó tartani.

— **Rabbiválasztás Sátoraljai helyen.** A s-a-ujhelyi orth. hitközség Chajl hamaj'éd-kor Klein Bernát csornai rabbist, a csornai főrabbi tudós vejét főrabbijává választotta. Az új főrabbi kiváló egyéni kvalitásaival, nagy talmudi tudásával és kitűnő szóbeli készségével a hitközségi tagok általános tetszését — pártárnyalatra való tekintet nélkül — elnyerte. A rabbiválasztás sikerét agilis közreműködésükkel előmozdították: Blumenfeld József hitk. elnök, Lipschitz Jakab, Lipschitz Simon, Lefkovits Dávid, Eisenberger Sámuel, Rosmann N. képviselőtestületi tagok.

— **Jesivamenzák támogatása.** *Levél a szerkesztőhöz.* Én a jesivamenzák problémáját elméletileg már régóta olyképen gondoltam megoldhatónak, hogy minden egyes hitközség a kultuszadó egy bizonyos hányadát a saját jesivamenzája költségeinek fedezésére — kosztnapok megváltása képen — kiveti. (Ez nem zárja ki, hogy a jobbérzésű tagok emellett más menzákat is támogassanak.) Üzletileg a minap a sziráki rabbisági kerületben jártam, ahol örömdetesen tapasztaltam, hogy ezen tervem egy kis áldozatkészség és jóakarattal mellett a *gyakorlatban* is keresztülvihető. Itt ugyanis a kerületi gyűlésen *Kisner Mór* palotási lakos azon indítványát, hogy a sziráki menzát a hitközség adókiütés útján fen-

tartja, határozatra emelték. (Megjegyzem, hogy ezen hitközség a múlt évben templomát újjá építette, a régi mikvo helyett teljesen újat létesített, újonnan választott rabbiját installálta, metsző-lakást és „Hachnoszasz-Orchim” helyet létesített és most a jesiva részére internátus-féle szállást rendez be.) Ami egy kis hitközségben lehetséges a nagyobbaknál sem ütközhetik akadályokba. Igaz tisztelője: *M. B.*

— **A nyíregyházi orth. hitközség tisztújítása.** Németi Sándor elnök, Weisz Béla alelnök, Jakobovits Jenő pénztáros, Farkas Antal ellenőr, Schreiber Sámuel és Friedmann Jakab templomgondnokok. Freund Zsigmond, Friedmann Henrik, Blau Mór tanácsosok. **Választmány:** Bleich L., Friedmann Zélig, Frankfurt S., Felberbaum S., Feiler S., Goldberger M., Hönig Jenő, Heller Márkus, Katz Lázár, Reiner Béni, Reich H., Stern Jenő.

— **Rabbibeiktatás New-Yorkban.** Newyorki újságokból látjuk, hogy a newyorki „Nachlasz Cz'vi”-egyesület, amely a híres liszkai rebbe R. Hersel után van elnevezve, rabbinak választotta a pozsonyi jesiva egyik kitűnő növendékét Márton Bernátot és beiktatta ünneplés keretében. Az új amerikai rábói huszti chósizid-családból származik; a szatmári, nagykárolyi és pozsonyi jesivákon végezte tanulmányait.

— **A vásárosnaményi orth. hitközség** újonnan megválasztott tisztikara: Klein Adolf elnök, Grosz József alelnök, Weinberger Ignác gondnok, Kuhn Ignác ellenőr, Winkler József pénztárnok. Képviselőtestület: Friedländer Lajos és Mór, Brennerz Dávid, Grünberger Jenő, Newirth Aladár, Genád Sámuel, Mandel Mór, Schwarz Bernát, Cheimovics Herman, Klein Béla és Lajos, Tabovics Jenő, Dembicer Mór.

— **Likvidál egy „hitközség”.** Mint már megírtuk, Sátoraljai helyen minden évben purimi hitközség alakul jótékony célból és miután az összegyűjtött pénzt szétosztja az arra rászorulóknak között, feloszlik. Mint ennek az igazán komoly célú tréfás hitközségnek gabbeja: Klein Lajos közli velünk, a purimi hitközség puritán, minden meggyanusításon felül álló vezetősége igen méltó módon likvidálta a „hitközséget”. A klauzban és a Teitelbaum féle imaházban közszemlére ki volt téve Baum B. úrtól összeállított kimutató minden befolyt és minden kiadott fillérről. Természetes ezután, hogy a jövő évben, ha kell, mindenki még fokozatosan fog adományozni, hisz meggyőződött arról, hogy minden fillér nemcsak célra megy és fölösleges kiadások nem vonják el a közpénzt igazi rendeltetésétől, amit tudvalevőleg nem minden községnél és testületnél lehet állítani.

— **A budapesti orth. nők és leányok** továbbképző tanfolyamán (Dob u. 35.) a nyári szemeszterben előadások a köv. időben tartatnak: 1. Nők részére: szombat d. u. 4. hétfő este háromnegyed 7, szerda d. e. fél 12-kor. 2. Leányok részére (18 évestől kezdve): hétfőn és csütörtökön este 8—10-ig. 3. Leányok részére (15—18-ig): kedden és szerdán este 8—10-ig. 4. Iskolásleányok részére (haladók): kedden és szerdán d. u. 5—7-ig. 5. Iskolásleányok részére (kezdek): hétfőn és csütörtökön d. u. 5—7-ig. Az előadások látogatása teljesen díjtalan. Pontos és számos látogatást kér a vezetőség.

— **Reb Sájale** megdöcsült bodrogkezesztrúti Rebbe Jahrzeitja szerdán, Ijor 3-án lesz.

— **A kovácsvágási főrabbi z. c. I. Sátoraljai helyéről** jelentik: Rabbí P'szachjo Krausz kovácsvágási főrabbi, aki 17 éve Ujhelyen lakik, Chajl-hamaj'éd első napján elhunyt. Óriási részvétellel temették. Az ünnep miatt, rövidre szabott emlékbeszédek hangzottak el, melyek azonban mégis markáns vonalakban rajzolták meg a nagytudású főrabbi imponáló egyéniségét a Tóra és vallásosság terén.

— **Kilenc árva kérélmé.** Tornyospálca szabolcsmegyei helység metszője az ünnep előtt elhunyt 47 éves korában, tavaly meghalt felesége. Kilenc árva gyermek maradt teljesen ellátatlanul. A szerencsétlen árvák érdekében felhívás jelent meg, amelyben Rosenbaum Mózes kiskérdő főrabbi bizonyítja a fenti adatok valódiságát. Friedmann Hermann az orthodox közélet jeles férfia indította meg a segélykérőt. A kartársi együttérzés elsősorban a metszők felé fordul, hogy hitközségükben gyűjtést eszközöljenek e célra. A befolyt pénzt küldendő a címre: Friedmann Hermann, Mándok.

— **A miskolci izr. tanítónőképző-intézet,** amely 5 évvel ezelőtt nyílt meg az az országos jelentőségű programmal, hogy egyrészt felekezeti iskoláinkat kellő vallástani ismeretekkel, héber nyelvtudással rendelkező és meggyőződéssel vallásos gondolkodású tanító-nőkkel lássa el, másrészt az idegen szellemmel a zsidó házat megméltelyező nevelőket kizorítsa és egyben a zsidó család számára pedagógiailag képzett, általános és vallási tudásban erős nőket neveljen, idén tartja az első képesítő-

vizsgálatokat. Júniusban ad tehát az intézet első ízben oklevelet az egész ország területéről származó növendékeknek. Erre az örömdetes eseményre felhívjuk az iskolafenntartó hitközségeket és a zsidó család figyelmét.

— **Orthodox kisededőv.** A *Nyíregyházi Orth. Talmud Tóra Egylet* igen meglehetősen felhívásban fordult az ottani vallásos családokhoz egy óvoda megalakítása ügyében. A felhívás igen szép és bensőséges szavakban utal a családi nevelés fontosságára és ennek szolgálatába akarja állítani: *az orthodox vallásosságot a kis gyermekek lelkébe beoltani akaró kisededőv.*

— **Gazdasági antiszemitizmus Litvániában.** Hogy a gazdasági antiszemitizmus egyes országokban milyen furcsa eszközökhöz nyúl a zsidókkal szemben, erre példa egy most megjelent litvániai rendelet. Ennek értelmében iparos, könyvelő, utazó csak az lehet, aki a litván nyelvet szóban és írásban bírja. Zsidó körökben megállapítást nyert, hogy a zsidó iparosok, akik Oroszországból és Lengyelországból származnak és már a háboru előtt telepedtek le az országban, 90 százalékban nem felelnek meg ennek a követelménynek.

— **R. Méir baal hanész javára vetünk Winkler Mór győrszentmártoni főrabbitól P 87.24.** (Gyűjtés: Kohn J. 23, Handelsmann N. 15.86, N. N. 13, Rabbine 8.40, Kántorné 8, Weisz A. 3.70, Weisz D. 3.50, Prágai Ö. 2.65, N. N. 2.50, Flaschner D. 2, Löwi L. 1.21, Reichenfeld K. 1.20, Brennwasser L. 1, N. N. 0.72, Pancer D. 0.50.)

— **Tizéves jubileum.** Az „Országos Egyetértés” c. zsidó laprtársunk most ünnepelte egyévtizedes fennállásának jubileumát, igen jól megszerkesztett dústartalmú peszachi szám keretében.

— **Beküldött hírek.** A miskolci orth. hitközség templomaiban peszachkor Stern Jenő varannoi jeles fiatal kántor, csengő drámai tenorjával elragadtatta a közönséget, mely őt áhitattal hallgatta. Mozgalom indult állandó alkalmaztatása érdekében. — **A fehérgyarmati Chevra új tisztikara:** Gerendás Ábrahám elnök, Lebovics Márkus gondnok, Deutsch Jenő pénztáros, Frank S. jegyző. A s-a-ujhelyi T. B. választásai: Glück Manó elnök, Friedmann Márkus alelnök, Silbermann Tibor titkár, Müller Márkus pénztáros, Deutsch Hugó és Geller Lajos ellenőrök. **Választmány:** Izszak I., Deutsch J. Kiss Béla, Straszler A., Glück E. — **A tarcali T. B.:** Ij. Sternberg Jakab gondnok, Glück Artur ellenőr. B-tagok: Altman Lipót, Zafir Lajos, Fränkel Géza. — **Makón** peszach utolsó napján a templomban Deutsch Ch. L. rabbi fia: R. Sije, aki a brassói főrabbi veje, másfélórás, pompás drósót

mondott. A közönség szívélyes ovációban részesítette. — **A nagyecsed i T. B. választása:** Ij. Weisz Sámuel elnök, Weisz Márton gondnok, Salamon Jenő titkár, Weisz Miksa pénztáros. — **A makói T. B.-ben** Peszach 8-ik napján Grünberger Sámuel rabbielőlt, a megdöcsült mádi gaon jeles tanítványa élénk tetszést arató charifusz- és magidusz drósót mondott.

— **A fehérgyarmati jesiván** a pszichó vasárnap este 8 órakor lesz. A nyári szemeszter tananyaga: Siür posüt K'szühajsz; Siür tofél Bame tomnin; Szüigjo Kídsah al 'nai; Jajre Déo Taarüvesz; Ajrach Chájim Berchesz Han'hénin.

— **Minden magyar, német és angol** könyv megjelenése után azonnal kikölcsonőzhető Gondos Sándor zsidó és modern kölcsonőnyvtárból. Kölcsonődfj: P 1.50. a Zsidó Ujság előfizetőinek P 1.— (Budapest, Andrassy út 67.)

CALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P, azon felül soroként 1 P.)

Grosz Ilonka, Grosz I. József budai főrabbi leánya apr. 15-én d. u. 4 órakor tartja esküvőjét Budán, az Esplanade szállóban, Gottdiener Jenővel Hajdunánásról. (Jelen sorok meghívóul szolgálhatnak, minden külön értesítés helyett.)

Hoffmann Blanka Pápa és Pscherhofer Jenő Sopron. jegyesek.

Löwy Etát Demecser, eljegyezte Landau Vilmos Miskolc.

Róth Margitot Miskolc. eljegyezte Papper Albert Budapest.

Friedmann Lüt, Friedmann Bernát leányát (Budapest), eljegyezte *Wieder Henrik* (Budapest).

Davidovits Berta Szombathely, Buchinger Jenő Vác, jegyesek.

Rosenbaum Ella Budapest, Stern Rudolf Pezinok-Bratislava, jegyesek.

Krabauer Rózsika Dunajska Streda, Braun Tibor Velky Meder, jegyesek.

Löwinger Szerén Galanta, Bock Gyula fakereskedő Nyitra, jegyesek.

A galantai „Ch. T.” szívélyesen gratulál eljegyzésükhöz: Bock Gyulának Nyitra és Braun Tibornak, Velky Meder.

Gestetner Imre (Amrom) Ujpest, Király-u. 47. Telefon: 94-5-60. Budapesti ékszerőzsdet. Mindenféle órák, arany-, ezüst-, briliáns-árak alkalmi áron való megbízható beszerzési forrása. Kívánatra választékot küld.

Gyermekkocsik, játékbabakocsik, biciklik, autók, hajtányok, legjobb minőségben, legolcsóbb gyári áron beszerezhetők
BURGER és STEIN gyermekkocsi- és játékaru gyárában
Bpest, VII., Dob-u. 11. Flók: Wesselényi-u. 31
Klauzál-u. sarok.

Tökéletes alakja csak a már több országban elismert **Lipschitzné készült fűzőben lehet.** Minden munkáért felelősséget vállal. Megnevelés esetén újat ad. Szükséges méret: derék, csípő és mellbőség. — Legújabb modelljeimet véteknyszer nélkül felpróbálhatja.

Első forrásból kaphat ezüst tórafelszerelést, szédertálat, gyertyatartót menőrárt, arany, ezüst és briliáns ékszeret, órákat

Heiden Leó

ékszerésznel.
Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árok.
Budapest, Király-utca 21. Tel.: 38-1-10.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegekben is. Jelíges levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő.

A díógyőri orth. izr. hitközség kántor-metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázhat jó hanggal bíró nőtlen, vallásos talmudista, aki kölcsönös tetszés esetén a jelenlegi metsző leányát feleségül venné. — Metszői kiképzésben díjtalanul részesül. Ajánlatok az elnökséghez küldendők.

A végegyházi orth. izr. fiókhitközség fiatal talmid-chóchom sajtót keres. aki egyszersmind néhány kezdő gyermekkel chümis-rasit és gemóret tanulna. Fizetés havi 60 P, lakás és mellékjövdelem. Elismert orth. rabbiktól kabolóval rendelkezők köv. címre pályázhatnak: Weisz József, Végegyháza (Csánad-m.).

Gyermekcipők

SEKELY JENŐ széki IV. Péterfi Sándor-u. 9

Czigány Adél virágkereskedése

VI. ker. Teréz-körút 60.
Telefon: 150-70.

A miskolci izr. tanítónőképző-intézet

I. osztályába az 1934/35. iskolai évre felvételt pályázók szabályszerűen felszerelt kérvényüket május 1-ig az intézetnél nyújtják be. A felvétel feltételei: 14-16 éves kor, legalább jörendű általános osztályzat, tanítónői pályára testi alkalmosság. Érettségi bizonyítvány alapján különböző vizsga kötelezettségével felvételt az IV. osztályba lehet folyamodni. Kiváratra bővebb felvilágosítást ad és részletes tájékoztatást küld az intézet.

Kundmachung

Wirkungsvolle **ברשות** in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel **Barmizvo, Chasene ריקה וריק** Gast- u. Antrittsreden verfertige von Fall zu Fall zu mässigen Preise, unter Diskretion. Honorar von 5 Pengő aufwärts, 50 H. Porto recommandirt im voraus erbeten. —

Pschettli werden gegen extra Vergütung angefertigt.

Mein **ברוך מנחם ישראל** auf **ארק** P. 1.20

Rabbiner ISRAEL BRAUN
Budapest, Székeség ucca 43.

Apró hirdetések

FÜSZERÜZLETBE nagybörmeletű használt mákdarálót megvételre keresek. Físch, Tiszaszentimre.

HÁZVEZETŐNŐ szigorú orth. házból, ki a háztartás minden ágában gyakorlatlaltal bir, felvétetik *Grünwald Kálmán-nál, Békéscsaba.*

KINDERFRÄULEIN mit Praxis sucht Stellung in nur orth. jüd. Haus. Anträge befördert unterm „Wienerin“ die Administration. (Marke zur weiterbeförderung beizulegen.)

TÁRSAT keresek rég bevezetett üzlethez. Fiatal házast, vagy kis családú embert 6-8000 P. tőkével. „Biztos jövő“ jelíge a kiadóba.

Mátrafüreden orth. kóser étkezédmet és penziómat májusban megnyitom. Külön gyermekpenzió szigorú felügyelet mellett. Szobafoglalás már most ajánlatos. Prospektus díjtalan. Ifj. Klein Sámuel orth. étkezédje, Gyöngyös-Mátrafüred.

Szefárd orth. kóser vendéglő. Hitterné Miskolc, Zsolcai k. 2. Ujonnan berendezve. Utazóknak nagy árengedmény. **SZOMBATTARTÓ** rőfös, rövid- és divatárú segéd jó bizonyítványokkal és szerény igénnyel azonnalra állást keres. Berger Ignác, Büdszentmihály.

Szakácsné, vallásos zsidó házból, magas fizetéssel felvétetik. Csakis zsidóul beszélők irjanak Halberstamm rabbiné címére, Ujfehértó.

TEAVAJ, orth. kóser, bármilyen mennyiségben P. 2.20 kapható. Cím: Lisszauer Lipót rabbi, Pásztó.

Jó házból való orth. zsidó fiút tanulónak felveszek. Fränkel-étterem. Budapest, Károly-körút 3/a.

SZABADJEGGYEL rendelkező fiatalember az ország keleti felében bármilyen képviselőlet (főleg textil) vállal. Pénzbeszedést is. „Kaucióval rendelkezik“ jelige.

Hunfalvi rebbe z. c. I. volt meghitt tanítványa, jelenleg melamed, 2-3 tanítványt vállal, kikkel chümis-rasi, gemóre tajszevesz üposzkim-t tanulna. Tanítás, prima koszt, kvártér: havi 30 P. Iskolakötelesek magánúton végezhetik tanulmányaikát. A növendékeket a helybeli főrabbi rendszeresen kihallgatja. Blumenfeld Ernő, Hodász.

SZIGORUAN vallásos, elsőrendű tanerő ajánlkozok házakhoz, gyermekek tanítására. Jelige: „L. H.“

„Napos oldalon“ jelígenek levele van a kiadóban.

Zsidótárgyú könyvek mélyen leszállított áron kaphatók: Müller * könyvkeresk. Király-u. 16. Morice Rosenfeld összes költeményei, Patai: Héber költők, Kábala. Héber nyelvtan P. 1.—

GYÖNYÖRÜ utcai szoba, bútorozva, vagy üresen, vallásos egyének olcsón kiadó. VII, Síp utca — Rákóczi út sark. Telefon 40-3-68.

Háztartási teendők elvégzésére orth. vallásos fiatalasszony kerestetik. Cím: Guttmann S. rabbi, Budapest, VII., Aréna-ut 21.

FŐVÁROSI előkelő családnál volt nevelő állást keres, vidékre is. „Orthodox 22“ jelíge a kiadóba.

DEBRECENBEN Fő utca legforgalmasabb helyén 30 éve fennálló orth. kóser vendéglő, hideg büffével és korlátlan italméréssel átadó. Cím: Hammermann vendéglő, Debrecen, Piac u.

JELES ÉRETT héber-német francia tanító óraadást vállal. Nyári szünidőre zsidó családhoz vidékre is elmenne. VIII., Népszínház utca 16. I. 4.

Fehérnemű-készítést és javítást legolcsóbban vállal: Weisz-fehérneműkészítő, Bpest, VII., Klauzál-tér 16.

SZIGORUAN VALLÁSOS, idősebb asszony, magányos úrhoz, vagy kisebb háztartásba házvezetőnőnek, esetleg szakácsnőnek ajánlkozok. Németül, zsidóul jól beszél. Cím: Schwartz Ella, Pilisvörösvár.

ORTH. jó családból való leány Szlovén-székben állást keres, háztartásba, üzletbe, esetleg gyermekek mellé is. Leveleket „Megbízható“ jelige alatt továbbít: Müller, Bratislava, Edlov dvor.

Gestätner bélyegzőgyár

Ujpest, Árpád-ut 161.
Győr, Hid-utca 4. sz.
Bratislava, Central passage
Szombattartó cég.

Használt perzsa és-mindenfajta szőnyegek

alkalmi vételekből, rendkívül olcsón eladók.
Vogel László, Dob-utca 30
TELEFON: 44-3-17.

Galantán

közel az állomáshoz ujonnan, elegánsan berendezett szigoruan orth. kóser vendéglő
Jó, izletes házikoszt. Utasoknak nagy árengedmény. Lakodalmakat legolcsóbban vállalok!
EHRENWALD LIPÓT.
vendéglős, és bornagykereskedő

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Springer-nyomda, VII., Bethlen G. utca 33.

ארלנע טיינע יידישע צייטונג

ז"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekk számla: 50.791
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Kalföldre 25 P

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A jubileumi ünnepség

Óbudai Freudiger Ábrahám 20 éves elnöki működése tiszteletére rendezett jubileumi ünnepség méltó kifejezése volt annak a szeretetnek, amelynek a nagyszerű érdemeket szerzett elnök örvend a hitközség tagjainak széles körében, de egyszersmind élénk fényt vet arra a szellemre, amely a budapesti orthodox hitközségben uralkodik. Talmudi bölcsseink körében a közösség és a vezető közötti kapcsolatra vonatkozólag két nézetet találunk. Az egyik felfogás értelmében: „dajr Pfi parnesz — a nemzedék a vezető szerint fejlődik, a másik felfogás: „parnesz Pfi dajr — olyan a vezető, mint amilyen az ő nemzedéke.” Ez a kérdés a társadalomtudományban és a történetfilozófiában is élénk diskusszió tárgya volt, amikor arról elmélkedtek, vajjon a nép adja-e meg az önmagából kitermelt vezér egyéniségének bélyegét, vagy pedig az irányító egyéniség szabja meg a nemzedékeknek karakterét és sorsa folyását. A probléma lényege állami távlatban rendkívül időszerű, ha arra gondolunk, hogy a mai időben az úgynevezett Führer-System és a demokrácia között milyen feszülő ellentét van és hogy ez a feszültség milyen, eddig nem sejtett, változásokat idézett elő a népek életében, az európai kultúra értékeiben, de különösen milyen végzetes hatással lett a zsidóság helyzetére.

A zsidó felfogás azonban feloldja az ellentétet és elfogadja azt a szintézist, amelyet a Talmud kifejezve talál Dávid király e szavaiban: „S'moüni achaj v'anmi — hallgassatok rám, testvéreim és népem”. (Dívéré Hajomim I. 28.) Ez a bölcssek szerint azt jelenti: „Népem vagytok, ha vezetni kell benneteket a jóra, az üdvösré, még saját akaratotok és pillanatnyi érzétek ellenére; testvéreim vagytok, ha velem együtt akartok működni.” A vezető egyéniség irányító hatását és a közösség

tagjai a szent cél szolgálatába való egyesítésének szintézisét óbudai Freudiger Ábrahám elnök a legfényesebben oldotta meg. Erős akaratú vezér, de maga mögött érezhette mindig az ő népe készségét, a cél érdekében való munkálkodását. Ellenvéleményt meg tud hallgatni, sőt tanulni is tud az ellenvéleményekből, nem vindikál magának csalhatatlanságot, mert nem magát,

Óbudai Freudiger Ábrahám

hanem a szent célt nézi. Ő joggal mondhatja a zsoltáros szavával: „mikor m'lamdaj hiszkalti — az összes tanítóimtól megokosodtam” és ez azért volt lehetséges, „ki edajszecho szicho li — mert a Te tanod, ó I'ten, volt minden gondolatom”. Aki nem önző célokat akar megvalósítani, az nem erőszakolja presztizis kedvéért az ő akaratát a többiekre.

Hogy elnök és hitközsége között ilyen példás, valóban nagyon ritka harmonia létesülhetett, ennek még van egy másik, mélyebb oka, melyet a jubileumi beszédek alkalmából pregnánsan

kifejezésre juttatott egyrészt Frankl Adolf felsőházi tag, országos elnök, másrészt a bpesti orth. rabbiság szónoka; Sussmann Viktor rabbi. Mindketten rámutattak arra, hogy a jubiláló elnök magánélete, háza: élőképe és példája az életét a Tóra szerint berendező orthodox zsidó családnak s ő nála szó és tett, elv és megvalósítás a legszébben egybefonódik. A tapasztalat bizonyítja, hogy egyideig hatnak a népre a csillogó szavak, de idők múltán a nép mégis csak a cselekedeteket nézi. Amikor a kajhanim, a nép lelki vezetőinek kötelességét írja elő Jechezkel próféta, azt mondja: „v'esz ami jajru ben kajdes l'chajl... v'al riv hémo jamdú lamispat — tanítsátok népemet tiszta és tisztátalan közötti különbségre és peres ügyekben álljanak oda ítéltre.” Ezt az előírást egy szelletes magyarázó úgy értelmezi, hogy a lelki vezetők valóban tanítsák a népet a vallás törvényeire, de hogyha peres ügy van, akkor ők álljanak ki, saját személyükben, házuk vezetésével, saját lelki habitusukkal, cselekedeteikkel és ők, a vezetők döntsék el azután szemléltető példával azt, hogy hol van az igazság.

Ilyen kvalitások mellett nem csoda, hogy a jubiláns elnök hitközségének első embere, első szolgája és első oktatója. Megvalósította mindazt, amit az ideális vezértől követel a Szentírás, amikor a Majse Rabénü örökébe lépett Jehajszúa feladatait ezzel jelöli meg: „Férfi a hitközség élén, aki vezetési és bevizsi őket.” Azaz: a hitközség fölött áll, nem tartozik egy párthoz sem, fölfelé tekintenek reá, de ő viszont példáival vezetési és irányítási őket s önzetlenségénél fogva mindig tudja, mit kell a nép érdekében cselekedni.

Bölcsesség vezetési minden tevékenységénél, minden eszközt, erélyt, engedékenységet, egyenességet, diplomáciát